

Prenošenje informacija dok dijete postaje učenik

Gemma Núñez Ponsa

Gemma Núñez Ponsa govori o različitim vrstama informacija i podataka koje učitelji i odgajatelji, u situacijama prijelaza, prenose ostalim stručnjacima i članovima obitelji.

U Kataloniji je odgojno-obrazovni sustav podijeljen na nekoliko različitih razina. Svaka od njih se odlikuje organizacijskim specifičnostima i karakteristikama. Tako postoje centri ranog odgoja i obrazovanja u kojima borave djeca u dobi od 0 do 3 godine (jaslice/ igraonice), vrtići i osnovne škole za djecu od 3 do 12 godina i odgojno-obrazovne ustanove za učenike od 12 do 16 godina (ustanove srednjeg obrazovanja). Prije svega, moramo primijetiti da su, unatoč zakonskoj regulativi, ustanove ranog odgoja i obrazovanja (djeca od 0 do 6) najčešće prostorno gledano dio osnovne škole. Polazak u školu u ovoj dobi nije obavezan, a praksa govori da je većina trogodišnjaka upisana u jaslice. Kao posljedica ovog stanja, jedno od prvih prijelaznih razdoblja u životu djeteta je polazak u vrtić. Razlike između stupnjeva odgoja i obrazovanja ili između ustanova vide se u načinu organiziranja rada ovih ustanova i propisanim kurikulumima. Postoje i razlike u odnosu na različite vrste projekata ili aktivnosti koji se u njima odvijaju, razinu uključenosti članova obitelji, ulogu učitelja ili odgajatelja i njihovog pogleda na proces vlastitog poučavanja. Kad govorimo o naslovu našeg teksta, prvo što privlači našu pozornost jest upotreba riječi

- djeca. U igraonicama ili jaslicama obično ih zovemo djecom, ali kad krenu u vrtić (u dobi od 3 do 6 godina) na njih se gleda kao na učenike. U tom času mijenja se fokus i gledište. U ovom prijelaznom razdoblju na djecu se počinje gledati iz perspektive budućih učenika, uloge koju će preuzeti kad krenu u školu.

Već ranije smo spomenuli da je jedna od osnovnih razlika između jaslica i vrtića u vrsti predloženih aktivnosti koje se u njima provode. S obzirom na to, možemo se složiti s onim što je Teresa Huguet rekla o balansiranju koje odgajatelji u jaslicama svakodnevno moraju provoditi kako bi uskladili *'vrijeme za učenje s trenucima u kojima*

Fotografija je snimljena u školi Font de l'Orpina of Vacarisses u Barceloni

Fotografija je snimljena u školi Elis Pinetons of Ripollet u Barceloni

je djeci potrebna osobna njega i briga za dobrobit (presvlačenje, san, ručak...)'.

Ova činjenica dolazi do izražaja kad roditeljima ili drugim stručnjacima u trenutku prelaska djeteta u školu želimo ponuditi informaciju o određenom djetetu, a zapravo raspoložemo samo s manje-više općenitim prijedlozima. Zbog toga bi škola trebala osigurati određeno vrijeme i fleksibilnost infrastrukture kako bi tijekom dana uvažavala shvaćanje da djeca pristupaju svijetu cjelovito. U tom smislu oni ne odjeljuju pojedina područja ili dijelove kurikuluma.

Iz ovog razloga, učitelji bi se trebali zapitati: na kojim konceptima su temeljene odluke o poučavanju? Koji aspekt ima veću 'težinu', akademski tj. vježbanje pamćenja, ili razvojni? Globalno planiranje procesa učenja ili gledanje na svaki trenutak tijekom dana kao na priliku za učenje može nam pomoći da bolje vidimo kako se djeca nose s tim situacijama. Ona nam pritom pokazuju što vole, kako to rade, kojim se strategijama koriste. Međutim, ima trenutaka kad učitelji pokušavaju 'portretirati' dijete pridjevima koji opisuju način na koji nešto rade ili njihovu 'osobnost'. U skladu s tim, da bismo razumjeli prijelazno razdoblje prenošenjem informacija tijekom sastanaka ili u izvješćima jedne ustanove drugoj, kad govorimo o djeci koristimo se riječima poput *stidljiv, otvoren/društven, živahan...* Ali, imamo li dovoljno znanja i jesmo li dovoljno educirani da zaključimo da neko dijete ima i u kojoj mjeri određene psihološke karakteristike?

Moramo razmotriti i ulogu izvješća i dokumenata kojima informiramo članove obitelji o napretku djeteta u

odgojno-obrazovnom procesu i procesu učenja. Ponekad ih koristimo i kad djeca mijenjaju odgojno-obrazovnu ustanovu. Zakonom se ne propisuje njihov formalni izgled niti sadržaj. Pa ipak, mnoge ustanove inzistiraju na tome da se dijete prikaže ili definira na temelju onoga što je opazila odrasla osoba. Naglasak je i dalje na onome kakva su djeca sada, stoga je rizik od njihovog etiketiranja vrlo visok.

Moguća alternativa mogla bi biti stvaranje veza između sudionika odgojno-obrazovnog procesa - dakle djece i odgajatelja - već u jaslicama i vrtićima. Govorimo o sastancima na kojima bismo mogli razmjenjivati ideje za poučavanje i načine podrške djeci. Stoga bismo istaknuli iskustvo iz Barcelone u kojoj postoji mreža škola i javnih ustanova koje se bave djecom u dobi od 0 do 18 godina. Vrtići, škole i ustanove iz okolice San Pedra, Santa Caterinae i La Riberae/ Gótic pokrenuli su zajednički projekt s ciljem osiguranja kontinuiteta i dosljednosti odgoja i obrazovanja u kojoj sudjeluje odgojno-obrazovna zajednica u cjelini. Ova mreža za koordinaciju započela je s radom 2000./2001. pedagoške godine, a obuhvaća tri igraonice, četiri vrtića i osnovne škole i dvije srednje škole.

Voditelji centara su uz pomoć nadležnih službi potaknuli cijeli

niz aktivnosti s ciljem koordiniranja načina organiziranja, ali i ujednačavanja strategija poučavanja. Sve je to bilo učinjeno s ciljem smanjivanja negativnih učinaka prijelaznih razdoblja tj. prelazaka na sljedeću razinu odgoja i obrazovanja.

Između ostalih, potiče se organiziranje susreta djece iz različitih ustanova i njihovih roditelja, kao i susreta djelatnika tih ustanova. To je bio prvi korak ka ubrzanju procesa prelaska iz jedne u drugu ustanovu, jer ne smijemo izgubiti iz vida da je to proces koji, kao i svako drugo prijelazno razdoblje, ispunjava zebnjom i neizvjesnošću djecu - ali i članove njihovih obitelji.

I na kraju zaključimo: vjerujemo da bi se ova razdoblja tranzicija trebala uvidjeti kao prilike za naglašavanje onih smjernica i aspekata koji pomažu u pronalaženju učinkovitijih strategija pomoći djeci koja prelaze iz škole u školu ili s jedne na drugu odgojno-obrazovnu razinu. Etiketama možemo samo osiromašiti odgojno-obrazovne odnose.

Reference

<http://www.omnium.cat/ca/article/les-transicions-de-l-alumnat-amb-necessitats-educatives-especials-4083.html>

<http://xarxa018-1.edubcn.cat//xarxa018.htm>

<http://xarxa018-1.edubcn.cat//documents/somxarxa018.838.pdf>

Bassedas, E.; T. Huguet; I. Solé. (2007). *Aprendre i ensenyar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó. (Col·lecció Biblioteca d'Infantil, 1).

Gemma Núñez Ponsa radi kao odgajateljica djece od 3. do 6. godine u Barceloni (Španjolska). ponsagenupo@gmail.com

